

РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, доцента, професора кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти» **Приходькіної Наталії Олексіївни** на дисертаційне дослідження Віролайнен Оксани Василівни «Управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Активний пошук нових ефективних освітніх технологій, моделей, форм, методів є важливим елементом інноваційного розвитку держави й освіти. Однією з таких моделей управління закладом загальної середньої освіти є модель, яка ґрунтується на засадах інноваційної освітньої технології змішаного навчання (blended learning), що характеризується особливими умовами забезпечення принципів індивідуалізації, адаптивності, інтерактивності, доступності. За останні роки зазначена технологія навчання не лише отримала значне поширення в системі загальної середньої та вищої освіти, а й перетворилася в один із найбільших трендів їхнього розвитку, з яким багато експертів пов'язують майбутнє системи освіти у XXI столітті. Це підтверджує актуальність обраної дисертанткою теми.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються.

У процесі рецензування дисертаційного дослідження О. В. Віролайнен нами було зроблено висновок, що авторкою здійснено вдалий підбір методів дослідження, що сприяли досягненню мети та вирішенню завдань дослідження. Їх виділення, обґрунтування, доцільність і логічність використання вказують на наукову зрілість здобувачки. Необхідно зауважити високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Їх достовірність забезпечені: професійним вирішенням авторки низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження, та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожний наступний розділ чи параграф органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його; використанням широкої джерельної бази за темою дисертації й достатнім масивом аналітичних даних.

У першому розділі дисертації дисертанткою розкрито теоретичні аспекти проблеми управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання, зокрема, уточнено й представлено в авторській інтерпретації ключові поняття дослідження («змішане навчання в закладах загальної середньої освіти», «управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання», «технологія управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання»), висвітлено вітчизняний та зарубіжний досвід управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання, здійснено аналіз сучасного стану управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання.

У другому розділі авторкою визначено організаційно-методичні засади

управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання, науково обґрунтовано модель управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання, що містить цільовий компонент (мета та завдання забезпечення позитивної динаміки управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання), теоретико-методологічний компонент (теоретичні підходи, принципи та етапи управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання), змістовий компонент (суб'єкти управління, зміст управління, об'єкти управління), організаційно-діяльнісний компонент (форми, методи та засоби організаційно-методичного забезпечення управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання), оцінювально-результативний компонент (критерії, показники та рівні ефективності управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання), результат (позитивна динаміка управління закладом загальної середньої освіти в умовах запровадження змішаного навчання). Модель передбачає варіативність та оптимальну технологічність змісту, засобів, форм і методів навчання, що сприяє гармонізації змістовної та управлінської діяльності. Також авторкою визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови (нормативно-правові, методичні, психолого-педагогічні та матеріально-технічні) та технології управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання

Третій розділ присвячено експериментальній перевірці моделі управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання та напрацюванню відповідних методичних рекомендацій.

Окремого розгляду заслуговує опис, організація й проведення експериментальної перевірки, яка базувалась на теоретичних положеннях організації педагогічних досліджень, висвітлених у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Результати описані ґрунтовно. Достовірність їх підтверджено результатами експериментальної перевірки, достатньою апробацією на семінарах, конференціях, круглих столах тощо.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробленні та впровадженні в управлінську діяльність керівників закладів загальної середньої освіти моделі управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання; визначенні діагностичного інструментарію щодо технологічного забезпечення управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання; розробленні методичних рекомендацій щодо управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання; розробці циклу семінарських занять для керівників закладів загальної середньої освіти та їх заступників щодо їх готовності до управління закладом в умовах змішаного навчання.

Матеріали дослідження можуть бути використані науковцями, дослідниками, керівниками закладів загальної середньої освіти, організаторами курсів підвищення кваліфікації в системі післядипломної освіти.

Основні положення та наукові результати дисертаційної роботи викладено в достатній кількості наукових публікацій, зокрема, в 16 наукових публікаціях, зокрема, 5 статтях у наукових фахових виданнях України та 1 публікації у зарубіжному науковому виданні країни, що входить до Організації Економічного Співробітництва та Розвитку та/або Європейського Союзу. Робота перевірена за допомогою автоматизованої системи, яка підтвердила відсутність академічного плагіату.

Отже, відповідність дисертаційного дослідження чинним вимогам не викликає сумнівів. Акцентуємо, що під час оцінки змісту і завершеності роботи можна зробити висновок, що стан розв'язання проблеми та опис отриманих результатів відповідає чинним вимогам до написання дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення результатів дослідження, вважаємо за доцільне висловити зауваження та побажання дискусійного характеру:

- 1) У параграфі 1.2. «Вітчизняний та зарубіжний досвід управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання» авторка ґрунтовно і логічно проаналізувала досвід зарубіжних країн щодо управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання. Проте, на наш погляд, варто було б більш детально розкрити вітчизняний досвід.
- 2) На стор. 76 дисертаційного дослідження авторка зазначає: «практичний досвід вказує на те, що керівники ЗЗСО здебільшого не мають бажання змінювати форми та методи навчання на більш інноваційні у зв'язку з тим, що не розуміють, як впливатиме змішане навчання на якість освіти у ЗЗСО, для чого воно необхідне, чим відрізняється змішане навчання від традиційного». Бажано зазначити, який саме практичний досвід дозволив авторці зробити такий висновок.
- 3) На стор. 72 дисертантка зазначила, що «до констатувального етапу експерименту були залучені 97 осіб керівного складу закладів освіти, до якого входять з директори ЗЗСО та їх заступників». Вважаємо, що потрібно було б конкретизувати вибірку респондентів.
- 4) Результатом упровадження моделі управління ЗЗСО в умовах змішаного навчання (стор. 120) авторка визначає «сформовану навичку здійснювати особистісне інтелектуальне дослідження та отримувати власні, унікальні знання». На нашу думку, варто було б більш детально розкрити зміст цієї навички у тексті дисертаційного дослідження.
- 5) У дисертаційному дослідженні авторка підкреслює важливість сформованості цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу закладів загальної середньої освіти (здобувачів, педагогічних працівників, керівників). Робота значно виграла б, якби дисертантка використала і проаналізувала у своєму дослідженні «Концептуально-референтну рамку цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників» (2021 р.).

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що дисертаційне дослідження Віролайн Оксани Василівни «Управління закладом загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, має наукову, практичну цінність, є актуальним. За змістом, якістю, обсягом, повнотою викладення основних результатів, які є достовірними, можна зробити висновок, що дисертація Віролайн О.В. відповідає чинним вимогам, зокрема відповідає чинним вимогам, зокрема, «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами та доповненнями № 341 від 21 березня 2022 року), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Рецензент :

доктор педагогічних наук,
доцент, професор кафедри
педагогіки, адміністрування і
спеціальної освіти, ННІМП
ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

Н.О. Приходькіна

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ІТТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: ПРИХОДЬКІНА НАТАЛІЯ ОЛЕКСІВНА 2934108008;
Належність до Юридичної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2934108008;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E504000000FD62E00087DB0F04;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 14:45 11.04.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)